

HAGERI KIRIK

EELK Hageri Lambertuse koguduse infoleht, juuni 2022, nr. 37

Lehes:

Koguduse kodu

Hageri koguduse kõstrimaja

Maja, mis on kaua püsinud

Kogudusemaja remont 2022

Mälestusi Hageri kogudusemajast

Aktiivne tegevus kogudusemajas

KÕSI muljed kogudusemajast

Lapsepõlvekodu aknal...

Hageri koguduse raamatukogu

Jumalariigi väikesed külvajad

Kui Issand ei ehita koda...

Ülevaade koguduste turniirilt

Koguduse I poolaasta kroonika 2022

Teated

Foto: Vello Kuusmaa. Hageri kogudusemaja

**Käesolev lehenumber on pühendatud Hageri kogudusemajale.
Ajalugu, meenutusi, mõtteid, mälestusi...**

Koguduse kodu

Käesoleval aastal algas kogudusemaja kapitaalremont. Kogudusemajal on täita ühe maakoguduse elus väga oluline roll. See on sõna otseses mõttes koguduse kodu. Kui kirik on tempel, kuhu koguduse liikmed kogunevad pühapäeviti jumalateenistustele ja sellele lisaks oma elu kõrghetkedel ametitalitustele, olgu selleks siis ristimine, leer, laulatus või matus, siis kogudusemaja on selleks kohaks, kus toimub kõik muu, mis kuulub koguduse normaalse elutäiuse juurde.

Me kõik teame, mis tähendus on kodul. Inglased ütlevad, et „minu kodu on minu kindlus”. Küllap neil on õigus, ehkki tänapäeval maja seinad ei kaitse enam välisvaenlase rünnakute eest sellisel määral, kui siis, kui see kõnekäänd tekkis. Siiski, koduseinad aitavad end ja oma lähedasi ka täna koos hoida ja kaitsta.

Kodu on päris tugevalt seotud emotsioonidega. Sellised mõisted nagu lapsepõlvkodu ja vanematekodu näitavad seda otseselt. Normaalse kodu juurde kuuluvad alati ka elu rõõmsad ja kurvad hetked ning mälestused. Mida suuremad ja ehedamad need tunded on, seda tähtsamat kohta kodu tähistab. On olemas ka selliseid rahvusi, kelle keeles sõna kodu puudub. Seda mõistet asendab tavaliselt maja. Mõistan seda nii, et nende rahvaste juures on kodu alati see maja, kus parasjagu elatakse. Täna siin, homme seal. Eestlaste jaoks kodu on eriline koht. Eesti keeles on kodu lisaks elamise kohale ka vaimne keskus. Tähtsusjärjekord võib sageli olla isegi vastupidine. Selles tähenduses saame rääkida ka kogudusemajast kui koguduse kodust. Kogudus on oma olemuselt kogukond. Ühele inimesele olulist on nii mõnigi kord kergem koos alles hoida ja esile tõsta kui ükski. Usk on oluline. Usul on alati olnud inimesi ühendav omadus. Ehkki tänapäeval armastatakse rõhutada individuaalset usku, siis usk ei ole kunagi olnud ainult minu usk, vaid alati meie usk, st. ühine. Meie usu mõiste sisse mahub nii kristlik maailmapilt kui ka usk tulevikku ja usk inimesesse. Tänapäeva inimene tunneb end sageli üksik olevat just seepärast, et ta on liigselt rõhutanud ainult temale kuuluvat ja ta ei ole seetõttu leidnud osadust teiste omasugustega. Koguduses kasutatakse kaasinimeste kohta vägagi kodukeskset väljendit, vennad ja õed. Kogudus

tervikuna on mõistetav aga perekonnana, kus on rõhk koos elamisel ja kasvamisel, mitte konkurentsil ja vastandumisel.

Kogudusemaja on siis kogukonna vaimse kokkusaamise koht. Siia saavad tulla ja on läbi aegade ka tulnud, inimesed väga erinevatel põhjustel. Kogudusemajas toimuvad regulaarsed laste pühapäevakooli- ja muusikatunnid. Siin toimuvad ka leeritunnid, piiblitunnid, kooride harjutused ja tähtpäevade tähistamised – argipäev ja pühad. Loomulikult on majas ka kantselei kõikvõimalikeks asjatoimetamiseks ja arhiiv.

Viimase aja trendina pean oluliseks veel esile tõsta nn. kirikukohvi pakkumist. See tähendab inimestele kokkusaamise võimalust kogudusemajas peale jumalateenistust, tassi tee või kohvi juures, et suhelda teistega ja tunda end ühe osana siinsest kogukonnast.

Hageri kogudusemaja ajalugu on mitmesse sajandisse ulatuv. Maja on tuntavalt vanem kui praegune kirik. Maja on olnud kodu mitme põlvkonna köstritele, hiljem ka koguduse õpetajatele. Aga ka selliselt, kui see on olnud vaimuliku elupaikaks, on see olnud kogudusele ikka avatud. Nii ongi kogudus harjunud mõttega, et kui õpetaja elab seal, siis saab tema jutule minna millal tahes. Olen seal elades ise seda kogenud ja pidanud heaks lahenduseks. Olen inimesi vastu võtnud teinekord päris hilistel öhtutundidel ja pakkunud ka öömaja teeliste, kes ei ole päeva lõpuks oma koju jõudnud. Hetkel on aeg siin teinud omad korrektiivid. Hageri kogudusemaja ei olnud algselt planeeritud olema samaaegselt nii ühiskondlik hoone kui vaimuliku korter. Vanas majas on jätnud ka soojapidavus tõsiselt soovida. Tänapäevane koguduse juhtkond püüab neid vigu parandada, et ka tulevikus koguduse uued vaimulikud ja kogudus saaksid kogudusemajas oma kaasaegse ning toetava kodu leida.

Issand, ma armastan su koja asukohta ja su auhiilguse asupaika! Ps 26:8

Õpetaja Jüri Vallsalu

Hageri kihelkonnapäev 11. juunil 1988. Foto: erakogu

Hageri koguduse köstrimaja

Sigrid Pöld

Hageri kogudus on üks ainulaadne kogudus Eestimaal. Kohalik koguduse õpetaja sai kiriku lähedusse elama alles 1944. aastal. Arvatavasti elas vaimulik kiriku juures ka enne 1500. aastat, aga see toetub vaid arvamusele.

Mingil seletamatul põhjusel ei andnud kohalikud mõisnikud kogudusele kiriku juurde piisavalt maad, et sinna saaks ehitada õpetajale elamise. Kiriku juures oli vaid üks tiinumaa suurune väikekoht, aga see polnud piisav ega väärikas suure koguduse õpetajale.

Säilinud on üks dokument aastast 1500, millega annavad kohalikud mõisnikud igaüks oma maadest väikse tüki, maade ristumiskohal, kuhu ehitati väärikas pastoraat ehk kirikumõis vaimulikule ja mille juurde kuulusid ka maad ja metsad. See asus aga kirikust seitsme kilomeetri kaugusel.

Kiriku juures olevale väiksele maatükile ehitati köstrimaja. Maatüki ostis kogudus Sutlema mõisahärralt ja ehitas sellele 1734. aastal puidust hoone. 1792. aastal hävis hoone tulekahju tõttu. Seejärel ehitati kivist hoone, mis valmis 1797. aastal ja see on säilinud rohketele ümberehitustele vaatamata tänaseni.

Täpsemalt ei ole andmeid, milline oli ruumiplaan algselt ja kui suured olid köstrite perekonnad. Mingeid aimdusi saab, kui hoonet taas ümber ehitatakse ja nähtavale tulevad vanad võlvid või ukсед.

Et aga hoone oli kirikule lähedal, siis on ta aja jooksul täitnud ka kogudusemaja funktsioone, olenemata sellest, kas vaimulik ise seal elas või mitte.

On teada, et just köstrimajas võttis vaimulik inimesi pihile ja pani armulauale kirja. Seal toimusid ka mitmed hingehoidlikud vestlused, talituste kokku leppimised, aga ka küla- ja haridusteemalised koosolekud. Just selles hoones asutati 1907. a. Hageri Haridusselts, mille esimeheks sai koguduse õpetaja Konstantin Thomson ja mille peamiseks ülesandeks oli Hagerisse eestikeelse kooli rajamine. Kool valmiski 1909. aastal ja sai tegutseda aastani 1988. Siis hävitas tuli koolimaja. Hageri kooli nõ teine tulemine on tänaseks sündinud ja Hageris tegutseb taas koolimaja, Kohila gümnaasiumi osana. Hageri kogudusemajas aga elasid kuni 1944. aastani köstrid. Aastast 1782 olid Hageri koguduse köstrid kõik ühest suguvõsast. Esmalt Magnus Johann Schönrock ning siis juba tema väimees Karl Eylandt ja sealt edasi läks amet isalt pojale ja pojapojale, kuni 1944. a. lahkus Eylandtite suguvõsa Eestist.

1941. aastal valis Hageri kogudus omale uueks õpetajaks Albert Soosaare, kes asus elama kirikumõisa Kirikukülas. Temast sai 1944. aastal esimene vaimulik, kes kolis kiriku juurde kogudusemajja, kui kirikumõisa paigutati Tallinna pommitamisel koduta jäänud perekonnad.

Seega võib öelda, et aastast 1944 on tänane kogudusemaja

Noortekoor teise korruse kaminatoas, 15.10.1999. Foto: erakogu

täieõiguslik pastoraat ehk maja, kus elab koguduse õpetaja.

1944-1967 elas seal õpetaja Albert Soosaar oma perega.

1967-1978 õpetaja Paul Saar oma perega.

Sealt edasi oli kogudusmaja peavarjuks perekond Kaljundile.

1993. aastal asus kogudusemajja õpetaja Jüri Vallsalu, kes elas seal oma perega kuni aastani 2017. Sealt edasi on olnud majas erinevaid, lühiajalisi allüürnikke.

Peale seda, kui 1990ndate alguses hoone renoveeriti, on kogudusemajja olnud väga aktiivses kasutuses ja olulisel kohal koguduse elus.

Olles ise allüürnikuna lühiajaliselt seal hoones elanud, võin öelda, et see on eriline maja. Jah, seal oli külm ja seal oli kohati pisut kõle, aga selles hoones on oma hingus. Õhtuti, eriti kui seal pimedas ringi liikusin, siis ikka mõtlesin, et kui põnev... Ei tea kes siin ruumis on enne mind, nii 150 aastat tagasi viibinud? Mida ta mõtles? Mida ta tegi? Kui pime siin võis olla, kui elektrit veel ei olnud? Jne.

Hageri koguduse köstrimaja on väga põnev ja kahtlemata väga eriline maja.

Mõni mälestuskild

Silja: Minu jaoks on kogudusemajal mulle armsate inimeste nägemise ja nendega kohtumise koha tähendus. Olgu selleks kooriproov, kirikukohv, kellegi sünnipäeva või jõulupühade tähistamine - eelkõige seostuvad mulle seeläbi mõnusad jutuajamised ja jällejägemised.

Mälestusi on nende aastate jooksul kogunenud palju, aga meenub selline aeg, kui veel noortetunnid ja ka kooriproovid toimusid kogudusemajja teisel korrusel.

See võis olla u 26 a tagasi, istusime trepist vasakule jäävas suures ja avaras ruumis mõnusalt põrandal patjadel ja Elke Unt jagas meile oma Iisraeli reisimuljeid ja lugusid. Siis oli tunne, nagu keegi oleks saanud erilise võimaluse käia justkui maailma serval ja tuua meieni kuuldot ja nähtut, mis näis tol hetkel ainult unenäos võimalik. See kõik tundus nii kättesaamatu ja kauge...

Maja, mis on kaua püsinud

Lia Kaljuste

Mis on see, mis tuleb esimese hooga meelde, kui räägitakse kogudusemajast? Tuleb meelde üks jõuluaegne õhtu, kui tulin kirikust tuledes särava kogudusemajja poole. Ilus oli. Soe tunne külmal õhtul. Väga kodune.

Oi, kui need seinad võiksid jutustada kõigest sellest, mis siin ümber ja sees on toimunud.

Lausa ime, et see maja on nii kaua püsinud! Millised ajaloosündmused on temast üle käinud! Kui mitmete valituste, võimude ning ühiskonnakordade tulemist ja lõppemist on see maja üle elanud. Kui mitmele põlvkonnale olnud koduks, kus elada. Kui mitmele põlvkonnale olnud majaks, mis kuulub kiriku juurde ja mille uksest on vaja olnud sisse astuda, et midagi olulist oma elus korraldada.

Lõpmatult palju lauluhääli, puhkpilli ja keelpillide muusikat on siit taeva poole tõusnud - Loojale kiituseks. Lõpmatult palju palveid ja eestpalveid tänuga, murega, leinaga, lootusega on sellest majast Jumala trooni ette saadetud. Selles majas on koguduse kodu.

Kui sündmusi meenutada, siis neidki on ju ääretult palju. Meenub, et õpetaja Paul Saar kutsus tookordse pühapäevakooli kevadiseks lõpetamiseks Hageri kogudusemajja juba 1976. aastal, oma tütre Anna 5. sünnipäeval. Ja nii mitu

aastat järjest. Praegu on raske ette kujutada, et sel ajal oli see riskantne samm. Lastele ei tohtinud kirikus olla organiseeritud avalikku tegevust. Ometi läksime me päeva lõpul ka kirikusse ja kogunesime altari ümber. Pühapäevakooli tegutsemisruumiks on see maja tänaseni ja kindlasti edaspidigi. Meenub, et 1988. aastal, kui majale asetati Hageri Hariduseltsi mälestustahvel, siis toodi välja ka sinimustvalge lipp, mis mootorratturitega Sutlema poole kihutas. Aga ikkagi oli see kohal!

Meenub, kuidas koguduse töötajate jõuluõhtul istusid suures toas diivanil väiksed lapsed ja sealt siis kordamööda tõusid oma salme lugema, laule laulma ja pillilugusid mängima. Nüüd lähenevad need lapsed viiekümnendatele eluaastatele ja salme loevad nende lapsed. Tõsi, diivanit ei ole enam.

Need ühised koosviibimised selles majas on ikka olnud hea osaduse jagajad ja seda on vajanud eelmised põlvkonnad, vajame meie ja ka need, kes tulevad meie järel. Olgu see maja veel paljudele sugupõlvedele õnnistuse paigaks.

Ansambel kaminatoas harjutamas, 1980ndate teine pool. Foto: erakogu

Mõni mälestuskild

Väino: Meile luges Anna kõige tagumises toas Piilupart Donaldi koomikseid - mulle, Sigridile ja Taunole

Rael: Esimesena meenub tädi Niina ja tema ilusad hõbehallid juuksed.

Sigrid: Lapsepõlvest mäletan, et see maja oli alati külm ja röske. Samas mulle meeldis seal käia. Külma kaitseks köeti ahjusid, mis ajasid suitsu sisse, seega üks lõhn, mis meenub, on just kütmisperioodil tekkinud suitsulõhn.

Kogudusemaja remont 2022

Juhan Pöld

Meie kogudusemaja on ehitatud 1797. aastal köstrimajaks, mistõttu võib seda lugeda Hageri vanimaks säilinud hooneks. Kuigi selle aja jooksul on hoonet mitu korda rekonstrueeritud, viimane kord üsna kapitaalselt 1990-te alguses, on siiski veel säilinud palju algset: näiteks paekivist müürid, telliskorstnad, võlvkelder ja enamjaolt kandvad puitkonstruktsioonid. Viimati lisatud viimistluskihtide alt on ilmselt võimalik avastada mitmeid kihte erinevatest aegadest.

Eelmise rekonstrueerimise käigus ehitati välja pööning ning lisati põhjaküljele eraldi hoonemahuna laiendus tehnormide ning kuuridega, sest abiruumide oli hädasti tarvis näiteks küttepuude jaoks, kuna hoonet kütame siiani puudega.

Nüüd oleme jõudnud oma elatustasemega niikaugele, et soovime ka koguduses mugavamalt ja paremat olemist. Kuna kogudusemajas toimub põhiline koguduse tegevus lisaks

kirikus toimuvatele jumalateenistustele, on põhjust panustada ka hoone kasutamise kvaliteeti. Meie laiuskraadil tahame olla hea sisekliimaga soojas toas ja seda võimalikult keskkonnasõbralike ning väheste majanduslike kuludega. Alustame suure projektiga, mille eesmärgiks on kaasaegse tehnoloogiaga energiatõhus hoone, niipalju kui see vana ja auväärne maja võimaldab.

Esimene samm on vahetada välja küttesüsteem, millega oleme juba alustanud. Hoonesse tuleb maaküte koos pörandaküttesüsteemiga, mis on plaanis sellel suvel ellu viia, et külmaks ajaks süsteem tööle saada. Küttesüsteemi maksumus kokku on umbes 65000 eurot, milleks hetkel on vahendid olemas. See kõik on pikema protsessi algus, sest energiatõhususe

parendamiseks tuleb hoone soojapidavust oluliselt parandada ja lisada soojatagastusega ventilatsioon. Esimese korruse pakse kivimüüre küll ei saa soojustada, kuid panustame rohkem pöranda, akende ja katuse soojustamisesse. Hoone ruumiplaneering põhiosas säilib, kuid natuke parendame ka seda. Kuna hoone on suhteliselt keerulise kasutusega, ristuvad erinevad kasutusotstarbed: eluruumid ja koguduseruumid, siis peame arvestama ka kaasaegsete tuleohutuse nõuetega. Projekti ajagraafik sõltub vahendite laekumisest. Seega on iga euro oluline ja iga annetus väga teretulnud. Suur tänu kõigile koguduseliikmetele ja Kohila Vallavalitsusele, ka poliitilistele erakondadele Isamaa ja EKRE, kes on meie kogudust annetustega toetanud.

Fotod: Vello Kuusmaa

Mõni mälestuskild

Kristiina: Hageri kogudusemaja oli meie perele koduks kaks aastat (2018-2020). Meie pere kolmandale lapsele, Joosepile, ongi see tema esimene kodu.

Kõige rohkem jääb meelde sellest perioodist igapäevane suur sammude arv, sest köök asus eluruumidest täiesti eraldi ja seda vahemaad sai ikka trepist üles-alla joostud; nädalalised orkestri- ja kooriproovid, mis rikastasid tavaliselt meie õhtusööke elava muusikaga; spontaansed kohtumised koguduse- ja külainimestega, kes soovisid talitusi kirja panna, liikmeannetusi teha või kellega avanes võimalus mõnusalt tass kohvi juua ja vestelda; kahetun-

nised pörandapesud (sest pinda oli nii palju); suur vannituba; kütmine-kütmine-kütmine; iganädalane lambipirnide vahetamine; ja hiired!!!

Esimesed asjad, mis Hagerisse kolides ostsime, olid kirves, hiirelõks ja kärbsapiits.

Kokkuvõttes õpetas see kaks aastat meile, keskküttega korterist tulnud linnainimestele väga palju, tegi ühtviisi alandlikuks ja tänulikuks. Meie jaoks oli suur õnnistus, et saime elada need paar aastat kogudusemajas, samal ajal, kui ehitasime paar kilomeetrit eemale päris oma kodu.

Mõningaid mälestusi Hageri kogudusemajast

Agu Kaljuste

Hageri koguduse 800-aastase ajaloo hulka kuulub kindlasti väga tähtsa osana ka praegune kogudusemaja, mille vanus ületab kahtsada aastat. Ajaloolased teavad kindlasti rääkida veel sellest ajast, kui ta oli köstrimaja. Minu mälu nii kaugale ei ulatu, aga eneselegi üllatuseks olen selle majaga kokku puutunud juba üle poole sajandi.

Peale teist maailmasõda olid ajad keerulised, nagu me kõik kindlasti teame. Nõukogude võim võttis koguduselt ära kõik varad, s.t. kirikumõisa hooned ja maad, kus kirikuõpetaja seniajani oli elanud, aga ka senise köstrimaja, kust oli viimane köster lahkunud Saksamaale. Koguduse õpetaja perel lubati siiski sellesse köstrimajja elama asuda. Hoone kuulus riigile ja sai nimetuseks „nõnda nimetatud koguduse maja“ ja seda nime ta kandis peaaegu kogu nõukogude aja, olles Kohila sovhoosi bilansis. Viimane sovhoosidirektor, kes oli kirikusõbralik mees, andis oma viimasel ametiajal käskkirjaga hoone kogudusele tagasi.

Kui õpetaja Albert Soosaar koos perega 1944. aastal kogudusemajja elama asus, siis siirdusid Hagerisse ka tema abikaasa sugulased, kes olid Tallinna pommitamise tagajärjel peavarjuna jäänud. Võib ütelda, et õp. Soosaare ajal oli see maja otsast otsani inimesi täis. Kõikides ruumides, välja arvatud köök ja koguduse saal, elasid inimesed, kaasaarvatud ka keset

maja olev ilma akendeta ruum. Ühes toas elas pommitamise tagajärjel pimedaks jäänud endine kooliõpetaja, kes kodus väga ilusaid kampsuneid. Ka minule lasti tal valmistada vähemalt üks villane vest.

Õpetaja ainsaks kohaks, kus ta sai koguduse inimestega vestelda, oli laud saalis akna all, ei mingit privaatsust. Samas saalis kogunesid ka koorid oma harjutusi pidama ja seal peeti piiblitunde. Tean, et see maja oli väga külm. Minu isa oli metsamees ja aitas kogudusele küttepuid hankida. Kogus, mis oli igal aastal tarvis, oli 60 ruumimeetrit. Need puud oli vaja kõik ka ära tükeldada. Olen ise poisina olnud kunagisele koguduse juhatase esimehele Hans Laaserile selle töö juures abiks. Ka õpetaja Soosaar oli ise puid lõhkumas. Minu esimene „äritehing“ toimus ka kogudusemajas. See oli aastal 1961, kui tegin õpetaja perele hernekeppe, mis maksti kinni, kolm kopikat tükk.

1967. aastal kutsuti õp. Albert Soosaar Tallinna Jaani koguduse õpetajaks ja Hagerisse tuli õp. Paul Saar. Õp. Saar oli tuntud ka kui aktiivne ehituste ja remontide organiseerija. Hagerisse tulles jäid temast maha korrastatud Varbla, Karuse ja Hanila kirikud Läänemaal. Seda tegevust jätkas ta ka Hageris. Kohe esimesel aastal alustas ta remonti kiriku juures.

Sünnipäev kogudusetoas, 1987 Foto: erakogu

Olud kogudusemajas olid siis kujunenud teistsugusteks ning ei olnud vaja enam nii palju inimesi majutada. Õpetaja sai endale lubada eraldi kantseleiruumi, kuhu pääses otse saalist. Teise tuppa laskis ta ehitada kamina. Üks suur tuba, mis oli eelmise õpetaja ajal olnud tema poja, kirjaniku ja tõlkija Enn Soosaare eluruum ja kus olid sel ajal kõik seinääred raamaturiuleid täis, poolitati nüüd kaheks, seal elas lühikest aega õpetaja eakas ema. Hiljem, kui õp. Saar kolis Kohilasse, elasid seal erinevatel aegadel inimesed, kes olid koguduse majahoidjateks. Maja oli ikka väga külm! Õp. Saar rääkis, et pakaselisel talvel oli hommikuti köögis veeämbril jää peal.

1992. aastal siirdus õp. Paul Saar pensionile ja Hagerisse valiti uueks õpetajaks Jüri Vallsalu. Siis toimusid kogudusemajas väga suured ümberehitused. Pööning ehitati välja õpetaja perekonnale eluruumideks ja suureks kaminasaaliks, majja toodi sisse veevõrk ja kanalisatsioon, ahjud lõhuti välja ja ehitati keskküttesüsteem. Maja sai juurdeehituse, kuhu

paigutati keskküttekatel ja kütusehoidla ning ehitati ka saun. Senised eluruumid esimesel korral said uued funktsioonid, jälle muutusid uste asukohad, vahepeal poolitatud tuba sai uuesti taastatud ja kasutusele võetud koguduserahva kokkusaamise kohana, kus on olnud võimalik ka kohvilauas istumisi korraldada. Endisest köögist sai hiljem koguduse raamatukogu ruum. Kahjuks ei saanud maja ka selle ümberehitusega mitte eriti sooja pidavaks. Isolatsioonimaterjaliks sai kasutatud saepuru, mis aja jooksul on kokku vajunud. Nüüd on koguduse nõukogu langetanud otsuse, et maja tuleb taas ümber ehitada. Loodame, et saame maja soojemaks, sest küttesüsteem saab täielikult uue lahenduse. Oleme seekord õnnelikus seisus, kuna meie koguduse juhatuse esimees, Juhan Põld, on ise arhitekt ja leiab kindlasti parimad lahendused!

Soovin õnnistusrikast ehitamist ja pikka iga meie väarikale kogudusemajale!

Aktiivne tegevus Hageri kogudusemajas

Arne Mänd

Väga kaugaid mälestusi mul Hageri kogudusest ja koguduse majast peaaegu ei ole. Seda üsna mitmel põhjusel. Lapsepõlves elasin kaugel Kadaka külas, kust kirikuni oli 9-10 kilomeetrit ja liikumisvõimalused olid peaaegu olematud. Peale keskkooli lõpetamist järgnes teenistus Nõukogude armees ning peale seda õppimine ülikoolis. Ülikooli ajal külastasin põhiliselt Tallinna kirikuid ja nii jäigi kodukirik mõneks ajaks kõrvale.

Konkreetsem ja tihedam side Hageri kogudusega tekkis peale ülikooli lõpetamist ja abiellumist, mil me Mai'ga pea igal pühapäeval kodukirikus käisime. Sellest ajast on kõige mälestusväärsemad vennastekoguduse kuulutustunnid kogudusemajas (-toas) igal pühapäeval pärast jumalateenistust kirikus. Need tunnid nägid välja nii: kirikust koguduse majja tulnud, võtsime istet, tollane palvemaja vanem vend Voldemar Ramler (Kännu Volli) jagas sõnavõtjad – sina, sina ja sina. Nende seas oli nii vanemaid vendi kui tolleaegseid (minusuguseid) noori poisse. Need sõnavõttud olid täiesti eksprompt ja ettevalmistamatud. Oma sõnavõtu kohase laulu võis igaüks ise valida. Veidi aitasid välja tolleaegse lauluraamatu iga laulu kohal olevad piiblisalmid ja laulu sõnad, mis vähegi aitasid teemat leida ja sellesse minna.

Tol ajal ei tulnud kahjuks aga pähe mõtet, et oleks laulu juba varem välja valinud ja mõned mõtted selle kohta kogunud. Pärast Voldemar Ramleri lahkumist igavikku jäi tema asemele tühi koht. Nõukogude ajal nimetati palvemaja koguduse filiaaliks, kus võimude käsul pidi olema keegi isik, kes vajaduse korral võimude ees pidi vastutama sealse tegevuse eest. Ja siis ühel maikuu päeval 1983. aastal tuli minu juurde õpetaja Paul Saar ning teatas järgmist: kuna Kännu Vollit enam ei ole, siis oled palvemaja vanem vend ja jutlustaja sina. Paulil olid kõik vajalikud paberid usuasjade volinikule esita-

miseks valmis tehtud, puudus vaid minu allkiri nõusoleku kohta. Oma kõlbmatust tajudes püüdsin igati vastu puigelda, kuid Pauli ees oli see mõttetu. Ja nii ma siis andsingi allkirja ja saingi „ametikõrgendust“. Nüüd langes vastutus nende kuulutustundide korraldamise eest minule. Muud vennastekoguduse tegevust korraldasid aga hoopis teised, eelkõige Agu Kaljuste. Kuulutajaid vendi jäi aja jooksul üha vähemaks, tunnid hakkasid tasapisi ära jääma ja asendusid mõne aja möödudes kirikukohviga pärast jumalateenistust.

Miiks ma sellest nii pikalt räägin, on see, et kogu tegevus pühapäeviti enne ja pärast jumalateenistust toimus kogudusemajas ja on sellega tihedalt seotud.

Veel on minu kaugemas mälus 1974. aastal moodustatud lauluansambel, mida juhtis algul Eve ja siis Mai. Mai ülesandeks oli valida repertuaar, see 9-10-s eksemplaris igale lauljale käsitsi ümber kirjutada, laulud selgeks õpetada ning avalikult ette kanda. Harjutused toimusid igal pühapäeval kell kümme, vahel isegi kell üheksa (kui oli hommikune piiblitund), millele järgnes jumalateenistus kirikus ja siis veel palvemaja kuulutustund. Igal pool olid meie peredel ka lapsed kaasas. Kuulutustunni ajaks olid nad muidugi parajalt väsinud, istusid ilusasti diivanil reas või emmede süles ja tihtipeale lasid ka silma looja. Enesestmõistetavalt korraldati koguduse majas ka koguduse jõulupuid ja perekondlikke tähtpäevi, eelkõige juubelisünnipäevi.

Niisugused on siis minu (ja ka Mai) mälestused tegevustest koguduse majas meie noorusajas.

KÕSI muljed kogudusemajast

Aivi Sepp ja Merle Pöder

Aivi: Aastatel 1997-2000 tegutses Hageri kogudusemajas KÕSI ring. Juba ammu oli mõtteis mõlkunud pakkuda huvilistele alternatiivset tegevust väljaspool jumalateenistuslikku elu.

Merle: Samal ajal olin mina pühapäevakooli õpetaja. Oli minulgi soov teha midagi enamat, aktiivsemalt koguduse tegemistes osaleda, kasutada ära ka lasteaias töötamise kogemust.

Aivi: Üheks tõe andjaks oli ka Sigrid, kes ise vist küll kordagi kohale ei jõudnud. Igatahes 1997. a. 18. oktoobril kell 11 oli vaatamata vihmasele ja tuulisele ilmale kogudusemajas kohal 15 inimest sooja tuba ja tegutsemist nautimas. Kuna vanusepiirangut ei olnud, oli kohale tulnud nii nooremaid kui ka vanemaid. Sellel ajal elas kogudusemajas ka koguduse õpetaja Jüri Vallsalu, kelle perest oli KÕSI tegemistes alati mitu osalejat.

Merle: Pikalt mõtlesime oma ringile nime ja otsustasime siis üksmeelselt KÕSI kasuks, mis tuleb sõnadest kõrv ja käsi. See sobis hästi, sest tegutsedes kuulasime alati vaimulikku muusikat, mille kohta Aivi lahkesti ka selgitusi jagas.

Aivi: Tegelikult olid kaasatud kõik viis meelt, sest lisaks

meisterdamisele ja kõrva paitavale muusikale lisandus hiljem ka küpsetamine, nii et maitsemismeelegi sai oma osa. Päeva alustasime palvega "Väikesest palveraamatust".

Merle: Ideed sündisid põhiliselt osalejate soovide põhjal. Lastega liitusid tihti ka nende vanemad. Meisterdasime kõikvõimalikust materjalist. Valmisid küünlajalad, kübarad, kommpuud... Küpsetasime stritslit, tigusid... Kannustas ja innustas tegutsejate õhin ja uudishimu, et mida seekord teeme.

Aivi: Et õhinat jätkuks, kutsusime vahetevahel ka nõ külalisesinejaid. Heli Veigeli juhendamisel meisterdasime jõulukaarte ja Anne Maasalu oli mitu korda abiks erinevate küpsetiste valmistamisel. Tegutsemist jätkus mõne aasta jagu. Kord kuus laupäeviti paar tunnikest. Põhiliselt tegutsesime esimese korruse söögisaalis, mõned korrad ka teise korruse kaminatoas.

Merle: Kõige enam ongi sellest ajast meeles see kooskavamise ja koostegutsemise aeg, mida kogudusemaja oma katuse all lahkesti toetas.

Aivi: 20. mail 2000. a. lõpetasime KÕSI pidulikult küpsetamise ja võileivatordiga.

KÕSI, 20.02.1999. Foto: erakogu

Lapsepõlvkodu aknal...

Anna Humal

*Sõber, kui ehitad maja,
siis tee talle suured aknad —
nii suured, kui üldse suudad,
nii suured tee tingimata!*

(Ain Kaalep)

Uks ja aknad on igal hoonel. „Uksed ja aknad” on ka inimese eluhoonel.

Teise inimese mõttemaailma või hinge viib tavaliselt mitu teed. Viisakas on kohtumisel kasutada ust, austades paiga kombeid.

Üksteise tegemisi näeme otsekui aknast, sest me ei ole teise inimese elus sees. Märkamiseks ja mõistmiseks pole olulisim akende suurus, vaid vaataja terasus.

Inimesele või hoonele lähenemist on võimalik võrrelda. Ka Hageri kogudusemaja on isiksus, väga paljudele tähenduslik ja armas paik. Sinna sisenedes kasutame ust, käitume paiga kombeid järgides, märkame eelkäijatelt jäänud märke ning mõtestame neid oma mälestuste ja arusaamise kohaselt. Majas elatud elud ja toimunud sündmused jäävad siiski ainult selle hoone ja kunagiste elanike omaks. Neid saan vaadata aknast.

Mõned märgid eelnevatest põlvkondadest, mis kogudusemajja sisenemisel silma hakkavad:

* Juba enam kui 50 aastat on peauksest vasakul olevat valget kiviseina ehtinud suur lopsakas kaunistus – punane roniroos;

* Vähemalt sama vana asparaagus seisis 1970ndatel ja 1980ndatel suures kogudusetöös kohe ukse juures ja andis

nõukogude ajal (kui polnud rikkalikke lillepooide käepärast) palju oksu pruudikimpude ehtimiseks ja matustel kirstu kaunistamiseks. Minu ema Niina kastas asparaagust kord nädalas. Ta armastas väga seda taime, aga pidas seda eelkõige otstarbe, mitte ilu pärast;

* Sügav kelder, kuhu saab kartuleid sisse kallata õuest keldriluugist ehk -aknast ja kuhu sisse oli sügavuse tõttu isegi hirmutav ronida kõrgest redelist; kas seal elavad siiani nahkhiired?

* Teenijatüdrukude kamber, mis nn pikast pimedast koridorist minnes jääb vasakut kätt, väga kõrge lävepakuga, ilma aknata, vanasti ikka umbne, röske, kurb – aga pakatavalt salapärane ja eriline; 1970-ndatel ja järgnevalt ki hoiti seal kirikutekstiile ja kuldsete kätega kirikuteenija Agnes käis neid sealt toomas ja viimas;

* Suurtel aknalaudadel on hoitud auväärse ees taldrikutel väga palju maitseid võileibu, hõrgutavaid küpsesi, jõulude ajal piparkooke ja sibulõunu - kui kogudusetöös on toimunud rahvarikkad einestamised pikkade laudade taga, mida traditsiooniliselt katmas valged riidest laudlinad; paljudel lastel on aknalaudadel olnud tore istuda, joonistada, lugeda raamatuid, uudistada aknast läbi paksu sireliheki (see laius aastakümneid kogudusemaja ees tee ääres), varasematel aegadel pärgi kokku lugeda (vanasti kõnniti matuste puhul kirikust surnuaeda, kirstu kandsid kas mehed või hilisematel aegadel oli see tihti lahtisel autol, inimesed kõndisid pärgadega järel, aga kui sõideti surnuaeda autodega, oli tore neid aknalaul istudes kokku lugeda).

Mõned lood kogudusemajast, mida vaatame „aknast“:

* Kas valgusviirg praeguses suures köögis, endises

Jõulud 1984. Foto: erakogu

magamistoas, käib siiani õhtuti üle seina kolm või neli korda? Niina ja Pauli magamistoas hoiti toas sooja nii, et toa kõik välisseinad ehitati riidekappideks ning pandi sinna rippuma kõik riided, mis võimalik. Isa küsis ka tuttavatelt juurde vanu riideid, võimalusel mantleid, need hoidsid toa soojemana.

Õhtul magama minnes oli õues kottpime, aga kui mõni auto sõitis õhtul veel Hagerist kruusateed pidi läbi, käis valgusvihk korraks üle lae. Ootasin igal õhtul valgusvihkusi ja lugesin neid enne uinumist kokku kaks, kolm. Läbi suure vaikuse oli kosta autode lähenemist ja kaugenemist.

* Praegusesse raamatukogutuppa, endisesse maja kööki sisenedes rippus kiriku võti alati vasakut kätt seinal, seda käis võtmas kiriku- ja kellamees Mihkel Kännola, ikka vaikselt ja muheda naeratusega; suur kirikuvõti on erakordselt kaunis käsitöö, mis on unustamatuna silma jäänud ning sobis väärkahtena kööki kaunistama

* Kui 1960ndatel tulid Niina ja Paul Saar Hagerisse kogudusemajja elama, oli külmal talvel hommikuti köögis vesi jääs; vett toodi kaevust kahe suure ämbriga, mis seisis alati täidetuna köögis; kui mõnikord oli vesi otsakorral ja kiriku võtit võttes või tuues Mihkel Kännola seda märkas, tõi ta lahkesti ise kaks ämbritäit vett kööki, see oli suur asi;

* Köögis pika laua taga oli palju koguduse naisi kirikurahva toitlustamist ette valmistamas, omavahel tegevused ära jagatud – kes lõikas leiba ja saia, kes määris võid peale, järgmine kattis juustu ja vorstiga, järgmine kaunistas. Kõige mustem töö oli kilude puhastamine. Isa Paul tegi konservid avajaga lahti, see oli keerukas talle, vahel läks sõrm veriseks, tuli kinni siduda, alati plaastreid polnud, et armulaua jagamisel poleks

takistusi... Agnes Kaljuste ütles: „Mina võin selle musta töö teha, võin jääda alati selle peale.“ See oli väga lahke tegu.

* Armas abielupaar Minni ja Eeri [Hermiine ja Erich Kaljund, toim.] Türi koguduse juurest vanaduspõlves Hagerisse tulnud, elasid ruumis, kus praegu peetakse koguduse kirikukohve. Eeri oli aeglane, Minni väga kiire. Kord suvehommikul alustasid nad hommikusööki, Minni lõpetas peagi ja läks kasvuhuonesse rohima, Eeri sõi rahulikult edasi, peagi oli Minni tagasi, kasvuhuone rohitud, aga Eeri polnud veel hommikusöökigi lõpetanud.

* Mu ema Niina käis Hageri kogudusemajja ja selle ümbrust korras hoidmas ning kartulipõldu rohimas ka siis, kui kodumaja oli Kohilas. Kord tuli ema taas ning läks tööriideid selga panema nn tagumisse tuppa (kuna köök ja paljud toad olid läbikäidavad ja koguduse inimesed tulid koputades sisse, siis kasutasime nt riiete vahetamiseks nn tagumist tuba, praegust suurt kööki). Eeri otsis minu ema ega leidnud teda kuskilt, kulges rahulikult ja vaikselt toast tuppa kuni viimaseni, kus ema oli parasjagu kombinee väel. Eeri ehmatas oma armsal aeglasel moel ja pani käe lahtiste sõrmedega silmade ette, öeldes: „Oi, oi!“ Silmi ei jõudnud ta nii kiiresti kinni panna. Lugu kukkus välja kõigi osapoolte jaoks väga humoorikas, mida hiljem palju meenutati.

* Nn kaminatoas olid seinas riiulid, millede ette tõmmati katvad kardinad. Riiulil kardinat taga seisis korjanduskastiks ehitatud väike armas valge majake punase katuse ja toreda korstnaga, kust sai raha sisse panna. Kuna see oli nii ilus ning raha kukkus sisse toreda häälega, siis otsisin majapidamisest kogu aeg kopikaid, mis kuhugi seisma jäänud:)

Jõulud 1984. Foto: erakogu

* Kaminatoas olid värviliste piltidega Kotiliesi'd [Kotiliesi – Soomes ilmuv pereajakiri, toim.], kus lõpus isegi värvilised koomiksid sees. Väga pelgliku lapsena olin tihti üks ja seega said kõik ajalehed läbi vaadatud. Pühapäeva hommikul kostsid kogudusemajas aga laste rõõmsad hääled ja mõned tulid Kotiliesi'sid otsima. Kõige toredamad pühapäevased tunnid olid Tauno Kaljustega, kui koos neid koomikseid vaatasime ja talle neid soome keelest „tõlkisin“ – tegelikult jutustasin oma äranägemise järgi piltide sündmusi.

* Kaminatoas kamina äärel seisis ühel 1. advendil 25st tikutopsist tehtud majake: isa tehtud advendikalender minule. Ta oli

löiganud väärtuslikest Kotiliesi ajakirjadest mõned värvilised päkapikupildid, präänikute ja õunte pildid majakese kaunistamiseks ning igast tikutopsist punnitas välja mõni komm või marmelaad. Tuli oodata õiget päeva, mil sai avada. Erakordne leiutus 1970ndatel. Isa sai selleks juhise Kotiliesi'st.

Esemed kestavad tihti palju kauem kui inimesed. Hooned mäletavad ja mälestavad inimesi ja põlvkondi.

Selline au ja väärikus on ka Hageri kogudusemajal.

Mõni mälestuskild

Sigrid: Kogudusemaja tagumises nurgas, ehk siis seal, kus siiani asus kirikuõpetaja köök, olid vanasti kaks väikest tuba, kus oli õpetaja Paul Saar oma perega elanud. Sellest ajast, mida mina mäletan, ta enam seal ei elanud, kuna oli ehitanud endale Kohilasse maja. Küll aga oli seal tubades veel mõningaid neile kuuluvaid asju. Näiteks Pauli tütre Anna nukud, millega mulle meeldis mängida. Kusjuures tookord ma üldse ei saanud aru, miks need nukud seal on või ei osanud ma seostada neid Annaga - need lihtsalt olid seal! Kuulusid kogudusemaja juurde. Lisaks oli neil

seal üks Soome ajakiri. Ei mäleta enam, mis pealkirjaga, aga no mingi perekonnaajakiri, kus oli lisaks artiklitele ka reklaame. Üks neist reklaamis pehmet, valget sooja aluspesu. Seal pildil olid mees ja naine pikas, soojas pesus ning nende juures suur, valge kaisukaru. Ma võisin tunde istuda seal külmas toas, ajakiri ees avatud just sellelt leheküljelt ja vaadata seda pilti. Loomulikult oli terve ajakiri mul peas, sest see oli ikkagi aastate jooksul läbi lapatud mõlematpidi :)

Sünnipäev kogudusetöas, aprill 1985. Foto: erakogu

Hageri koguduse raamatukogu

Aivi Sepp

Kui mõelda kogudusemajale, siis viimase 25 aasta jooksul seostub see minu jaoks esmalt raamatukoguga.

2022. aasta märtsikuus sai 25 aastat sellest, kui raamatukogus esmakordselt raamatud lugejatele välja panin, kui tulid esimesed lugejad ja vormistasin esimesed laenutused. Siis oli raamatukogus vaid üks suur laud ja raamatud tõin kodust kohvriga kohale. Veidi hiljem sai kasutusele võetud paar valget sügavate riiulitega kappi, kuhu tuli raamatud üksteise peale ja taha paigutada. Üsna raske oli seal midagi konkreetset leida. Aga juba raamatukogu 6. aastapäeval saime rõõmustada uute spetsiaalselt raamatukogu jaoks valmistatud riiulite üle. Tänu Eckernförde St Nicolai sõpruskoguduse toetusele on meil toredad lükandused, mis sobivad ideaalselt meistrimees Agu Kaljuste valmistatud riiulitele.

Veerandsajandi jooksul on kogunenud kirjavara päris kenake hulk (arvel on üle 1700 eksemplari). Kui kõik raamatud oma kohale asetada, siis hakkavad riiulid juba kitsaks jääma.

Juubelihõngulist tähtpäeva oli soov veidi teisiti ja suuremalt tähistada. Sellest johtuvalt toimus 13. märtsil avatud uste päev. Lisaks avatud (kapi)ustele panin kõrvalruumi üles väljapaneku kogus leiduvatest raamatutest. Mõned rubriigid: „Ilus silmale. Pai hingele“ – siia koondasin ilusa kujundusega raamatud ja hingele kosutust pakkuvad raamatud. „Kodukandi lood: Hageri kihelkond. Harjumaa, Raplamaa“ – Hageri

kogudust, kihelkonda, lähiumbrust puudutav kirjandus, meie inimestest ja meie inimeste kirjutatu, „Pühendusega“ – raamatukogule või kogudusele kingitud pühendusega raamatud. Eraldi märkimist väärivad ka sarjad, millest olid esindatud „Meie vaimulikud“, „Eesti mõttelugu“, „Avatud Eesti raamat“ jne. Esile sai tõstetud ka läbi aegade populaarsemad, loetuid teosed, ilukirjandus, luuletused, mälestused ja lastekirjandus. Väike osa väljapanekust kajastas ka kogudusele kingitud, peamiselt soomekeelseid raamatuid. Ühe sellise - Pentti Toivaneni „Takaperin taivaaseen“ on raamatukogule andnud õpetaja Paul Saar. Raamatut näitusele pannes leidsin selle vahelt mulle adresseeritud kirja, milles ta tutvustas veidi raamatu sisu. Olin selle kirja täiesti unustanud. See oli tore avastus ja otsekui tervitus teispoolest.

Aastapäevaks ettevalmistusi tehes, kogu korrastades ja näitust koostades viibisin mitmeid tunde üksinda kogudusemajas. See oli mõnusalt tegus ja sisukas aeg. Täiesti teistsugune, hästi turvaline, kodune ja soe tunne oli seal niiviisi toimetada, kuigi mõnikord olid ruumid päris külmad, siis tuli end kiiremini liigutada ja sai jälle kenasti sooja sisse...

Raamatukogu sünnipäevaks järjestasin kõik raamatud liigitussüsteemi alusel, nii et numeratsioon hakkas õigesti ja loogiliselt jooksma. Ent korda ja süsteemi ei saanud kauaks

Foto: Vello Kuusmaa

nautima jääda, sest kohe tuli peale uus aktsioon. Mai alguses läks taas ümbertöstmiseks, kuna terve esimene korrus oli vaja algava remondi tõttu ära kolida. Kõik kapid sai tühjaks tehtud, raamatud riul riuli järel kastidesse pakitud ja sildid peale kleebitud. Talgupäeval tassisid meesjõud kastid ja riulid teisele korrusele.

Natuke kurb tunne on vaadata tühje raamatukappe ja kastides raamatuid... Loodame siiski, et raamatukogul on oma koht ka remonditud majas ja et veel paljud lugejad leiavad tee rikkaliku vaimuvara juurde.

Mõni mälestuskild

Sigrid: Kogudusemaja saalist mäletan ühiseid üritusi. Need olid väga, väga armsad ja soojad. Eelkõige meenuvad jõuluõhtud. Lapsed istusid diivanil reas ja ootasid esinemist. Seal tekkisid nii mõnedki uued kooslused ja ansamblid! Tagatoas ehk kantseleis käidi harjutamas ja siis tuldi ja lauldi või mängiti pilli.

Kõige tagumisse tuppa, õpetaja kantseleisse viis madal uks otse kogudusetoast. Seal läks järgmine uks praegusesse kantseleisse. Meenub, et käisime onutütrega seal vanu kirikuraamatuid sirvimas ja surmade statistikat tegemas. Oli jube põnev millegipärast. Samuti uurisime ristimiseraamatust nimede panekut - ka see oli väga huvitav.

Jumalariigi väikesed külvajad

Louise Flensburg Lend ja Elari Lend

Palmipuudepühal kohtusime lastega nagu tavaliselt pühapäevakooli tunniks kogudusemajas. Kui vahel on tunni teemaks käsitluse aluseks piiblitekst, mille me programmi järgi oleme valinud, siis pühade ajal käsitleme pigem vastavate pühade sündmustega seonduvat. Niisiis, seekord kuulasid lapsed kannatusnädala ja ülestõusmishommiku lugusid. Väiksematele lastele jutustasin loo eeslist, kes sai endale väga erilise ülesande. Seejärel said lapsed värvida ja paberist välja lõigata eesli, mille võis koju võtta. Samal ajal rääkisid kõrvalruumis Lia ja Mikk suuremate lastega ka kannatusnädalast ja ülestõusmispühadest.

Tunni teises osas olid suured ja väikesed koos söögisaalis. Iga laps sai teha endale ülestõusmisaia koju kaasa võtmiseks. Ülestõusmisaed on kompositsioon, kus suuremale alusele on

Ülestõusmisaed palmipuudepühal. Foto: Kristiina Seppel

Sama aed ülestõusmispüha hommikul. Foto: Kristiina Seppel

laotatud mullakiht - reljeefne maastik, mis kujutab Kolgata mäe koos kolme ristiga. Kompositsiooni keskmes on haud, mille ette on veeretatud kivi. Esimese püha hommikul saab

laps selle kivi haua suu eest ära veeretada. Aeda võib kaunistada enda soovi järgi: külvata muruseemet, salatkressi, paigutada kive, oksa - fantaasia võib olla piiritu. Nii võib tulemuseks olla väga omapärane ülestõusmisaed.

Valisime lastele eakohase variandi, mida hakkasime teostama. Lapsed täitsid ülesannet suure innuga. Ristide niidiga kokkupanek osutus väiksematele suureks väljakutseks, aga suuremad lapsed aitasid toredasti ja koostöös valmisid vajalikud ristid. Lapsed külvasid rohkelt salatkressi. Salatkress

kasvab väga kiiresti, mis sobib väga hästi, kuna lootsime püha-deks näha rohelist tärkamas.

Usun, et kõigil jäi midagi meelde sellest päevast ja võib-olla oli ülestõusmisaed mõnel ka hea võimalus rääkida kodus püha-dest. Meie kodu köögiaknal vohas kress lõpuks kolmel alusel nii kõrgeks, et ristid ei paistnudki enam välja. Järelikult oli langenud seeme viljakale pinnasele.

Nooremad lapsed meisterdamas. Foto: Louise Flensburg Lend

Kui Issand ei ehita koda...

Eve Kruus

Kui Issand ei ehita koda, tühja vaeva näevad siis ehitajad temaga. Kui Issand ei hoiu linna, siis valvab valvur ilmaaegu. Ilmaaegu te tõusete vara üles, istute hilja ülal ning sööte leiba raske vaevaga. Nii see on: Issand annab oma armsatele unes! (Ps 127:1-2)

Küllap on mitmetel teist kogemus oma maja ehitamisest. Või kui see puudub, siis suuremat remonti on kindlasti igauks teinud. Teame, et see on üsna aega, närve ja jõudu neelav ettevõtmine ning murerohke periood. Kust leida head töömehed, kvaliteetsed materjalid, kas jätkub vahendeid, kas piisab oskusi, kas jõuab valmis, enne kui...? Eluline teema, mis puudutab varem või hiljem peaaegu igauht.

Kodu on väga oluline osa inimese elust. Seepärast panevad inimesed oma kodu rajamisel sellesse palju oma hingest ja energiast. Maja, kodu ehitamist, selle rajamist ja siis kasutamist võib mõnes mõttes võrrelda oma elu rajamise ja kasuta-

misega. Seepärast on selline tegevus, see töö, tihedalt seotud ka inimese-Jumala suhtega.

Maja ehitades tundub, et ehitaja usk ei puutu kuidagi asjasse. Edu sõltub ennekõike töökusest. Seega pikendavad paljud ehitajad oma tööpäevi magamise ja söögi arvelt: tõusevad vara, istuvad õhtul hilja üleval, söövad käigupealt, kui üldse selleks mõne hetke raatsivad võtta. Loomulikult ei jätku siis aega Jumala ega lähedaste jaoks, hingamispäeva pidamiseks. Maja saab valmis. Ehitaja vaatab oma hoone peale ja tema süda täitub rõõmuse, et ta on ise ja oma tublidusest võimsa hoone püsti ajanud. Aga tulemuse kõrvalnähud? Maja on valmis, kuid tervis rikutud, suhted pere ja lähedastega külmaks jäänud. Jumal on jäänud kaugeks ja võõraks.

Teine inimene, kes ka ehitab, ei looda ainult enda tublidusele, vaid Jumala armu ja hoolitsuse peale. Ta võtab ka kõige kiiremal ajal aega palveks, Jumalaga kõnelemiseks, Temalt jõu

ja tarkuse palumiseks. Ta tänab Jumalat, kes annab tervise ja mõistuse töö tegemiseks. Ta usub, et inimesele on seatud töö kõrvale ka aeg puhkamiseks ja ta peab hingamispäeva, kasutades seda lähedaste ja sõpradega koosviibimiseks. Ta võtab aja enda tervise eest hoolitsemiseks, söömiseks, uneks. Kui maja valmis, saab ta tunda rõõmu nii majast, tervisest kui ka korras inimsuhetest.

Mõlemad ehitajad said oma majad valmis. Kuid meie psalm kõneleb sellestki, et kõik muretsetud mured võivad minna tühja ja kodu ehitamine võib kujuneda ilmaaegseks vaevanägemiseks. Laulik ütleb: „Kui Issand ei ehita koda, tühja vaeva näevad siis ehitajad temaga. Kui Issand ei hoiu linna, siis valvab valvur ilmaaegu.“

Inimene võib ehitada valmis suure ja uhke maja, vaadates tulevikku lootuses, et edaspidi elavad seal tema lapsed ja nende pered, aga – lapsed lähevad suurtena mujale, nad ei taha seal elada. On küll maja, aga kodu ega elu ei ole selles olnud. Ei ole olnud soojust, hoolimist, armastust, seda, mis muudab kodu koduks, elu elusaks. Ei ole olnud Jumalat, Tema elu, rahu ega rõõmu kinkivat armastuse vaimu. Minnakse otsima seda vaimu, ehitama uut maja, lootuses et ehk saab sellest kodu, ja uhke valmishitatud maja, millest kodu ei saanudki, jääb tühjaks.

Sama kehtib ka pühakoja kohta. Sellest on vähe, kui ehitada valmis hoone, kirik. Kui inimestel puudub suhe Jumalaga, kui nad ei taipa, et nende elu sõltub Jumalast, ja kui nad ei leia seda suhet kirikust, ei tunne kirikus Jumala ligiolekut, jääb uhkeimgi kirik tühjalt seisma – isegi kui see ehitatakse keset tihedaimat elurajooni, et inimestel oleks mugav sinna minna. Linna valvamine on omaette probleem. Valvur võib ju kõndida müüri, aga kui keegi laseb vaenuväed linna salakäigu kaudu, valvab valvur ilmaasjata. Me võime linnale ehitada ümber müürid, et kaitsta seda välisvaenlaste vastu, aga kui sellel puudub Jumala kaitse ja õnnistus, valitsevad

selles salaja sisse imuvad sisevaenlased: kuritegevus, korrupsioon, korralagedus. See muutub kohaks, kus ei ole hea elada, kust esimesel võimalusel minema pagetakse. Kus pole Jumalat, kus inimesed ei suuda tunda Jumala ligiolekut, Tema tegutsemist, sealt pagetakse mujale.

Kuid laulik ütleb selles kirjakohas veel midagi: „Issand annab oma armsatele unes.“ See pole üleskutse ega õigustus laiskusele. Jumal ei tee inimese eest tema tööd ära. Küll aga õpetab Ta inimest oma aega õigesti ja õigetele asjadele kasutama ja mõttetutest muredest vabanema. Jumal annab oma osa meie ellu märkamatu. Piltlikult öeldes – une ajal. Saab ju rahu magada ja tõelist unest kosutust vaid see, kelle süda ei muretse. Ei pea aga muretsema see, kes on oma elu andnud Jumala kätte, kes usaldab Jumala armastust, usub, et Jumal hoolitseb tema eest. Jeesus suutis magada tormisel järvelgi, sest Tal oli selline usaldus oma Isa vastu. Kuidas meil unega lood on? Unerohtude ja rahustite müük apteekides suureneb iga aastaga. Kas meie suudame magada oma koduses pehmes voodis, mis ei kõigu? Kas meil on sellist usaldust oma Looja vastu?

Meie elu oleks palju rõõmsam ja meie tegevus annaks palju paremaid tulemusi, kui vabaneksime tarbetust muretsemisest. Kui me suudaksime elada iga oma päeva koos Jumalaga. Kui suudaksime usaldada Jumalat, kes ju ometi igal meie elupäeval on meile oma hoolimist ja hoolitsust tõestanud. Kui elaksime Tema sõna, Tema õpetuste järgi, mille tõhusus on järele proovitud aastatuhandete kogemuste jooksul. Miks me seda siis ei tee? Me ütleme, et me usume Jumalasse. Miks me siis usklake inimestena ikka eelistame jätkata muretsemist?

Dale Carnegie on kirjutanud suurepärase raamatu, mille pealkiri sobib selle mõtiskluse lõpusõnaks: „Ärge muretsege, hakake elama!“ Seda tahab küllap meile öelda ka meie Taevane Isa.

Hageri kihelkonnapäev 11. juunil 1988. Foto: Erakogu

Mõni mälestuskild

Sigrid: Lapsepõlvest mäletan veel tädi Minnit, kes elas pisikeses korteris, tänases koguduse söögisaalis. Ka see ruum oli jagatud kaheks toaks ja lisaks veel köögiks. Millegipärast on mul meeles, et tädi Minni ja onu Erichi elamine oli hästi pime ja pisike. Tädi Minni oli väga armas ja tore inimene. Küll oli suur rõõm, kui kogudusemajja minnes selgus, et tädi Minnil on külas tema tütre tütar! Ega neid tüdrukuid siin kandis väga palju polnud, kellega mängida, seetõttu oli see siiras rõõm, kui ta oli Hageris ja saime kogudusemaja hoovil kiikuda.

Kiiged on veel eraldi teema! Täna lapsed teavad kiikesid, mis ripuvad vanade puude otsas. Kui meie lapsed olime, siis 1980ndatel oli kogudusemaja ees sirelihekk, mille taga kõrge kiigepuu ja selle küljes kaks kiike - üks oli titekiik ehk madalam ja teine suurte oma. Need asusid seal, kus praegu hooldekodu autode katusealune ehk siis koguduse garaaži kõrval. See oli alati õnnemäng, kas täna saab kiikuda või mitte. Pühapäeviti oli kiikedele lausa pidev järjekord.

Sigrid: Kui toimusid juubelid või muud sündmused, siis istuti alati pika laua taga, valge lina laual ja söödi. Ikka korralikult! Mäletan udupeeneid roogasid, kus pasteet oli siilikujuliselt taldrikule pandud, keedumunadest tehtud tibud jms. Süldist, kartulist ja kartulisalatist ei hakka rääkimagi! Pidulikud üritused möödusid aga üsna ühesuguse kavaga - kõne, laul, kõne, laul ja tihti ka koorilaul. Siis ulatati üksteisele üle laua koorijuhi käsitsi kirjutatud noodiraamatud. Need on täna sel päeval nähtused omaette! Kõik laulud olid käsitsi kirjutatud, igale häälerühmale oma noodiraamat. Igal juhul on need ühised sündmused meeles kui soojad koosviibimised, kus oli minu mälu järgi ääretult palju vanu inimesi (naised on meelde jäänud rätikutega kaetud peadega), oli pisut nõrkeskeelisi ehk nooremaid inimesi ja käputäis lapsi, keda teadsin alati nimepidi.

Jõulud 2009. a. Foto: erakogu

Ülevaade koguduste turniirilt

Lauri Lend

Mai keskel toimus Läänemaal Risti põhikooli staadionil Noorteühendus Koma eestvedamisel üritus nimega Koguduste Karika festival 2022. Pisut jahedavõitu kevadilmast end keegi häirida ei lasknud ning kogu päeva saatsid rõõmsad emotsioonid. Lisaks sellele, et jalgpalliväljakul selgitati välja parimad, jätkus muid tegevusi ka teistele. Nii jaguneski suur staadion kaheks osaks, millest ühel pool käis tõsine sportlik mõõduvõtt ning teisel pool oli võimalus suhelda sõbraga, batuudil lõbutseda ning kohvikus keha kinnitada. Festivalil jagati ka Head Sõnumit, mida rikastas noortepärane muusikaline duo välismaalt.

Hageri koguduse tiim on varasematel aastatel näidanud turniiril häid tulemusi, ka on pea kohale tõstetud võidukarikas. Mõte osaleda ka sel aastal leidis kohest positiivset vastu-

kaja ning meeskond oli justkui hetkega komplekteeritud. Pakuti mitmeid ilusaid sportlikke hetki nii väravate löömisel kui ka oma värava kaitsmisel. Samuti võib julgelt öelda, et päeva kõige efektsama väravatähistuse pakkus pealtvaatajatele Ruuben Pöld, sooritades uhke rea erinevaid saltosid.

Kõige eredamalt on siia maani meeles üleüldine tiimi hea läbisaamine. Meil oli kogu päeva vältel nõnda lõbus, et tundus, nagu kohtuksime jalgpallimänguks igapäevaseks. Leidsime üheskoos, et järgmisel turniiril oleme taas kohal.

Suur tänu igale tiimiliikmele ning taustajõududele ja kaasa-

Jalgpallitiim. Ülemine rida vasakult: Kiersten Kokk, Lauri Lend, Paul Mihkel Maasalu, Jaagup Nõlvak, Richard Mario Raun. Alumine rida vasakult: Matteus Aus, Ruuben Pöld, Gerhard Jakob Raun, Tauno Kaljuste

Foto: erakogu

Koguduse esimese poolaasta kroonika 2022

- 01.01 Uue aasta jumalateenistus. Koguduse (palvemaja) jõulupuu
- 02.01 Leksioonid: Jüri Vallsalu. Jutlustas Tanel Ots. Orelil Kersti Petermann. Mai Mänd 50a Hageri koguduse organist, EELK Kirikumuusika Liidu tunnustuse andis üle Aivi Otsnik
- 06.01 Kolmekuningapäeva õhtune jumalateenistus
- 09.01 Jumalateenistus
- 16.01 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Kaljuste. Algas Lia Kaljuste, kõnelesid: Taavo Raun, Valter Ots, Agu Kaljuste. Leksioonid: Agu Kaljuste
- 23.01 Leksioonid: Tõnu Lend
- 30.01 Leksioonid: Tõnu Lend
- 06.02 Piiblitund. Leksioonid: Tõnu Lend
- 13.02. Leksioonid: Juhan Pöld
- 18.02. Tänujalal "Raplamaa Tänap 2022" sai 50 aastat Hageri koguduses orelimängijana teeninud Mai Mänd tunnustuse pikaajase töö eest. Raplamaa Omavalitsuste Liit pärjas Mai Raplamaa hõbedase vapimärgiga ja Eesti Kultuurkapitali Raplamaa ekspertgrupp tunnustas teda kultuuripreemiaga.
- 20.02 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Sepp. Algas Anne Maasalu, kõnelesid Aivi Sepp, Agu Kaljuste. Leksioonid: Aivi Sepp
- 23.02 Kohila valla tänujalal sai elutööpreemia Arne Mänd
- 24.02 Tänujumalateenistus. Leksioonid: Agu Kaljuste. Laulis kammerkoor Lambertus, Tromboonil mängis Ervin Aigro, orelil Mai Mänd
- 27.02 Leksioonid: Tõnu Lend
- 05.03 Leerikursuse algus
- 06.03 Piiblitund. Leksioonid: Agu Kaljuste
- 13.03 Leksioonid: Juhan Pöld. Koguduse raamatukogu 25 – avatud uste päev
- 20.03 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. E.& L. Lend. Algas- ja lõpupalve: Elari Lend, kõnelesid Tiit Zeiger, Taavo Raun, Tõnu Lend. Leksioonid: Elari Lend
- 27.03 Leksioonid: Tõnu Lend
- 03.04 Piiblitund. Leksioonid: Juhan Pöld
- 10.04 Palmipuudepäeva. Leksioonid: Agu Kaljuste
- 14.04 Suur Neljapäev
- 15.04 Suur Reede
- 17.04 Esimene Ülestõusmispüha. Leksioonid: Jüri Vallsalu. Laulis kammerkoor Lambertus, mängis pasunakoos
- 24.04 Leksioonid: Tõnu Lend
- 01.05 Piiblitund. Leksioonid: Ester Lend
- 07.05 Talgupäev kogudusemajas
- 08.05 Emadepäev. Leksioonid: Joanna Reinaru, Paul Lilleoja. Laulis Marta Pöld ja laste lauluringi lapsed
- 15.05 Kolmanda pühapäeva kuulutustund, vastutaja perek. Raun. Kõnelesid: Lauri Lend, Margus Pootsmaa, Taavo Raun. Leksioonid: Juhan Pöld. Jumalateenistuse pidas Erkki Juhandi. Tromboonil mängis Ervin Aigro, orelil Mai Mänd
- 19.05 Kontsert kirikus: Vanalinna Hariduskolleegiumi lastekoor, Püha Miikaeli kooli lastekoor ja Kohila Mõisakooli lastekoor
- 22.05 Leksioonid: Agu Kaljuste
- 23.05 Algas kogudusemaja remont
- 26.05 Taevaminemispüha. Õhtune jumalateenistus. Leksioonid: Jüri Vallsalu
- 28.05 Rapla maakonna laulu- ja tantsupidu; Tartu Pauluse koguduse reisigrupp Hageri palvemajas palvetundi pidamas
- 29.05 Leksioonid: Merle Liblik
- 05.06 Nelipüha. Leeripäev. Leksioonid: leerilapsed. Laulsid Marta Pöld ja Paul Mihkel Maasalu
- 10.-12. juuni. Perelaager Nuutsaku laagrikeskuses Viljandi- maal
- 12.06 Kolmimüüri. Jumalateenistus. Leksioonid: Arne Mänd
- 18.06 Vennastekoguduse suvepäev Hageri palvemajas
- 19.06 Leksioonid: Tõnu Lend
- 26.06 Surnuaiapäeva Hageri kalmistul. Mängib pasunakoos, laulab kammerkoor Lambertus
- 02.07 Rapla kirikumuusika festivali kontsert
- 19.00 Kontsert Hageri palvemajas. Andre Maaker ja keelpillikvartett Prezioso. Kavas: A. Maaker "Varemeist püütud helid" jt.

Märkus: Kui pole märgitud teisiti ja oli nn. tavaline pühapäev, siis toimus alati jumalateenistus ja jutlustas õpetaja Jüri Vallsalu. Orelil organist Mai Mänd.

Infoks: Õpetaja Jüri Vallsalu on puhkusel 31. juulist kuni 27. augustini. Kogudust teenib õpetaja Erkki Juhandi

TEATED

EELK Kirikukogu otsusega on **soovitatav igaaastane LIIKMEANNETUS 1% INIMESE SISSETULEKUST NÄIDIS:**

Kuu sissetulek:	Liikmeannetus aastas:
100.-	12.-
300.-	36.-
500.-	60.-
800.-	96.-
1000.-	120.-
1500.-	180.-
2000.-	240.-

* Igaaastane liikmeannetus on koguduse liikme kohustus oma koguduse ees.

* Liikmeannetust on võimalik tasuda ka osade kaupa

* Liikmeannetust on võimalik tasuda sularahas koguduse kantseleis või pangaulekandega koguduse pangavarvele. Sularahaga tasumise puhul saab inimene sellekohase kviitungi.

* Koguduse pangavarve: SEB, a/a EE311010802003930006

* Pangas on võimalik teha vastav leping, et pank ise kannab liikmeannetuse kokkulepitud sagedusega kogudusele üle.

* Ülekandele tuleb märkida, kelle eest ja mis perioodi eest liikmeannetus tehakse.

* Liikmeannetuselt on võimalik saada järgmisel aastal maksuametilt tulumaksu osa tagasi. Kasutage seda võimalust.

* Vajaduse korral annab kogudus sellekohase tõendi.

Koguduse juhatus tänab kõiki, kes on oma annetusega kogudust toetanud.

LEERIKURSUSED

Sügisleer algab laupäeval, 1. oktoobril 2022. a.

Tunnid on laupäeviti kell 10-12 Hageri kogudusemajas.

Kevadine leerikursus algab laupäeval, 4. märtsil 2023.

Leeritunnid on laupäeviti kell 10-12. Leeripäev toimub esimesel nelipühäl, 28. mail 2023.

Leerikursustel osalemise soovist andke teada koguduse õpetajale tel 56453660 või e-postiga hageri@eelk.ee

Jumalateenistused Hageris
pühapäeviti algusega kell 12.00

*

Iga kuu kolmandal pühapäeval 10.30 **kuulutuse tund** kirikus

*

Pühapäevakoolitunnid toimuvad Hageris alates Lõikustänupühast Emadepäevani iga kuu teisel ja neljandal pühapäeval algusega kell 12.00 kogudusemajas.
Info Lia Kaljuste tel: 56914663
Mikk Liblik tel: 53450486

Jumalateenistuse ajal saavad lapsed olla kiriku läänetiiva rõdualuses lastetoas

*

Noortekas alates 14. jaanuarist 2022. a. üle nädala reedeti kell 19.00 kogudusemajas.

Info: Marta Pöld poldmarta@gmail.com
Jälgida infot ka koguduse FB lehel.

*

Koguduse kammerkoor "Lambertus"
Sigrid Pöld tel: 5214339
Merle Liblik tel: 5545727

Koguduse lastekoos, info
Sigrid Pöld 5214339, Merle Liblik 5545727

Koguduse puhkpilliorkester
Joel Ots tel: 56622896

Muusikakollektiividesse oodatakse rõõmsalt kaasa lööma!

RAAMATUKOGU

Raamatukogu on 2022. a. avatud iga kuu 2. ja 4. pühapäeval enne jumalateenistust kell 11:30-12:00.

Suveperioodil on raamatukogu suletud (juuni-september).
Info: <https://hagri.blogspot.com>

Infolehe "Hageri Kirik" koostajad ootavad ettepanekuid ja kaastööd järgmise lehenumbri valmistamiseks.

Samas tänavad kõiki, kes käesoleva numbri valmimisele kaasa aitavad.

Lehe koostasid: Aivi Sepp (aivi.sepp17@gmail.com) ja Juhan Pöld (juhan.pold@gmail.com)

Küljendus ja kujundus: Aivar Kaseste. Trükikoda: **KATARIINA** PRINT

EELK Hageri Lambertuse kogudus
Registr. nr: 80209464
A/a EE311010802003930006
www.eelk.ee/hageri, hageri@eelk.ee

Koguduse kantselei: Hageri kirikla,
Raplamaa 79701
Tel. 4836121 ja 56453660 (õpetaja)